

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Teoria i metodologia nauk społecznych

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Zaawansowane badania socjologiczne		Cykl dydaktyczny 2024/25
Specjalność -		Kod zajęć 24ZBSS.21P.03825.24
Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Mariusz Szynkiewicz	
Prowadzący zajęcia	Mariusz Szynkiewicz	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Zaliczenie z oceną • Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie szczegółowej wiedzy z zakresu ogólnej metodologii nauk i wprowadzenie podstawowych pojęć metodologicznych
C2	Wskazanie związków metodologii nauk z innymi subdyscyplinami filozofii i wybranymi działami nauk (socjologia, logika, statystyka, epistemologia, teoria informacji, filozofia informacji)
C3	Wyrobienie praktycznej umiejętności projektowania badań naukowych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu metodologii
C4	Wypracowanie umiejętności identyfikacji zagadnień moralnych związanych z prowadzeniem działań badawczych oraz oceny praktyki badawczej w kategoriach metodologicznych (aspekt poznawczy) oraz etycznych (aspekt moralny)
C5	Rozwinięcie umiejętności komunikacji i pracy w zespołowej (na przykładzie stosowania metod i narzędzi badawczych)

Wymagania wstępne

Brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	posiada pogłębioną i poszerzoną wiedzę dotyczącą specyfiki metodologicznej praktyki naukowo-badawczej ze szczególnym uwzględnieniem nauk społecznych	ZBS_K2_W04, ZBS_K2_W05	Test, Prezentacja multimedialna
W2	posiada usystematyzowaną i rozszerzoną wiedzę na temat poszczególnych procedur metodologicznych stosowanych w nauce. Określa poziom adekwatności, dokładności i wiarygodności poszczególnych metod badawczych	ZBS_K2_W04, ZBS_K2_W05, ZBS_K2_W06	Test, Prezentacja multimedialna
W3	zna i rozumie na poziomie zaawansowanym oraz stosuje adekwatnie terminologię specjalistyczną z zakresu metodologii (z odniesieniem do nauk społecznych)	ZBS_K2_W04, ZBS_K2_W05	Test, Prezentacja multimedialna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	- przyswaja ze zrozumieniem opracowania, instrukcje i schematy metodologiczne	ZBS_K2_U04, ZBS_K2_U06	Test, Prezentacja multimedialna
U2	potrafi dobrać właściwą strategię metodologiczną do określonego celu badawczego (np. wybór metody, wybór poziomu dokładności badań)	ZBS_K2_U02, ZBS_K2_U04, ZBS_K2_U06	Prezentacja multimedialna
U3	zna, rozumie i stosuje w praktyce rozwinięte metody analizy, interpretacji oraz oceny wyników obserwacji i eksperymentów	ZBS_K2_U04, ZBS_K2_U06	Prezentacja multimedialna
Kompetencji społecznych - Student/ka:			

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
K1	Identyfikuje i rozumie znaczenie etycznego wymiaru praktyki badawczej ze szczególnym uwzględnieniem procedur eksperymentalnych (na przykładzie eksperymentów z zakresu nauk społecznych)	ZBS_K2_K01, ZBS_K2_K03	Test

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Ogólna metodologia nauk oraz jej związki z innymi subdyscyplinami filozofii oraz dyscyplinami nauki (ze szczególnym uwzględnieniem nauk społecznych)	W1	Wykład, Konwersatorium
2.	Terminologia z zakresu metodologii nauk ze szczególnym uwzględnieniem nauk empirycznych (społecznych)	W3	Wykład, Konwersatorium
3.	Wybrane zagadnienia z zakresu teorii informacji z uwzględnieniem głównych zagrożeń współczesnego środowiska informacyjnego	W1, K1	Wykład, Konwersatorium
4.	Pojęcie nauki i specyfika wiedzy naukowej: - metody naukowe - - charakterystyka ogólna (wykład) - - charakterystyka szczegółowa (konwersatorium) - wytwory nauki (charakterystyka wstępna) - - charakterystyka ogólna (wykład) - - charakterystyka szczegółowa (konwersatorium)	W1, W2, U1	Wykład, Konwersatorium
5.	Specyfika metodologiczna poszczególnych typów nauk ze szczególnym odniesieniem do nauk empirycznych (społecznych)	W1, W2, U1	Wykład, Konwersatorium
6.	Metody naukowe - charakterystyka, - szczegółowe omówienie, - ocena skuteczności (aspekty teoretyczne i praktyczne)	W1, W2, U1, U2	Wykład, Konwersatorium
7.	Wytwory działalności naukowej: - hipoteza, - prawo nauki, - model, - teoria naukowa	W1, W3, U1	Wykład, Konwersatorium
8.	Nauka w kontekstach społecznych - czynniki społeczne (w tym polityczne, ekonomiczne i ideologiczne) oraz ich wpływ pozytywny i negatywny na rozwój nauki Społeczne funkcje nauki Społeczne uwarunkowanie rozwoju nauki	W2, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
9.	Eksperyment i obserwacja w nauce ze szczególnym uwzględnieniem eksperymentów z zakresu nauk społecznych: - schematy procedur eksperymentalnych - rozpoznawanie i ocena aspektów metodologicznych - rozpoznawanie i ocena aspektów etycznych	W1, U1, U3, K1	Wykład, Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny
Konwersatorium	Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Wykład: test końcowy w oparciu o zestaw zagadnień (zakres ocen: 2 - 5)
Konwersatorium	Zaliczenie na podstawie oceny prezentacji multimedialnej (zakres ocen: 2 - 5)

Literatura

Obowiązkowa

1. A. Grobler, Metodologia nauk, Wyd. Areus 2008 (wybrane fragmenty)
2. S. Nowak, Metodologia badań społecznych, PWN 2012 (wybrane fragmenty)

Dodatkowa

1. M. Szynkiewicz, May You Live in Interesting Times. Science vs. Pseudoscience in the Era of the Internet. ETHICS IN PROGRESS, 11(1), 85-98. <https://doi.org/10.14746/eip.2020.1.5>
2. M Szynkiewicz, Przewidywanie w nauce i przewidywanie dotyczące nauki, w: Studia Oeconomica Posnaniensia, 2017

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Konwersatorium	15
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	10
Przygotowanie do zajęć	10
Przygotowanie do egzaminu	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 80
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
ZBS_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odpowiedzialnej i zgodnej z zasadami etyki współpracy w zespołach badawczych realizujących badania społeczne
ZBS_K2_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozpoznawania zagrożeń dla nauki oraz życia społecznego płynących z niewłaściwego prowadzenia badań społecznych i zapobiegania im
ZBS_K2_U02	Absolwent/ka potrafi zastosować zaawansowaną wiedzę z zakresu nauk socjologicznych do przygotowywania i prowadzenia przedsięwzięć badawczych, także w nieprzewidywalnych warunkach
ZBS_K2_U04	Absolwent/ka potrafi stosować zaawansowane metody i narzędzia analizy danych, interpretować wyniki badań oraz formułować na ich podstawie rekomendacje
ZBS_K2_U06	Absolwent/ka potrafi w sposób samodzielny i krytyczny rozumieć teksty naukowe powstające w obrębie nauk społecznych oraz określać obecne w nich stany niewiedzy
ZBS_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu teoretyczny i badawczy dorobek nauk socjologicznych, ich trendy rozwojowe oraz ich miejsce wśród innych dziedzin nauk
ZBS_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu zasady, metody, techniki i narzędzia prowadzenia badań socjologicznych, właściwe dla odpowiednich obszarów ich realizacji
ZBS_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie regulacje prawne i etyczne dotyczące prowadzenia badań społecznych w zakresie dyscyplin: nauki socjologiczne, psychologia, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o polityce i administracji, w tym odpowiedzialności zawodowej i etycznej, kodeksów etycznych, własności intelektualnej, swobód obywatelskich oraz ryzyka i odpowiedzialności związanej z prowadzonymi badaniami